

Antoine Chatelard:

Charles de Foucauld eucharisztikus élete Oltáriszentség nélkül

1907 júliusától 1908 januárjáig Charles de Foucauld nem mutathatott be szentmisét, de abban a hitben volt, hogy a tabernákulumban őrizheti a szent Eucharisziát. A *„Názáretben élő és **sugárzó** Jézus rejtett jelenléte”*, úgy tűnt, hitelesíti saját jelenlétét: *„Mit ér itteni jelenlétem? Ha nem szolgál semmire, a Szentség jelenléte bizonyára sokat jelent. Jézus nem lehet úgy jelen, hogy ne **sugározza**.”* (1) Ez volt a gyakran, újra és újra megerősített meggyőződése. Amikor három hónappal később engedélyt kap, hogy egyedül is misézhesen, megtudja, hogy nem őrizheti a Szentostyát, mivel egyedül és elszigetelve él. Az lett volna logikus, ha elmegy máshová, hisz itteni jelenléte senkinek sincs hasznára. Ő mégis marad, és a tabernákulum üresen áll. Ez nem kis szomorúsággal tölti el, de kérdés nélkül elfogadja a helyzetet. Leveleiben mindenesetre senkinek sem beszél erről.

Ez alkalmat ad arra, hogy újragondoljuk áhítatát nem abszolutizálva azt, ahogy püspöke magyarázta neki: *„Ha a Jóisten megfosztja önt szentségbeli valóságos jelenlététől, csak jobban megkóstoltatja önnel a mindennapi szentmise áldozatát mint nagyon valóságos, kegyelem általi jelenlétét az ön lelkében is.”* (2) Ezt megelőzően írta: *„Másképp, ha öntől el is vették az isteni jelenlét ezen édességét, az áldozat aktusa öné marad, s ez a legfontosabb. Minden reggelnek e papi tette, ha lehetőség van rá, mindig sokkal nagyobb dicsőséget jelent Istennek, sokkal hasznosabb az Egyháznak és a lelkeknek, mint maga az isteni jelenlét.”* (3) Később, ő maga írja egy klarissza nővérnek, egyedül neki, akit akarata ellenére beavatott ebbe. E hat év alatt ugyanis senkinek

sem beszélt róla, kivéve talán találkozásukkor Marie de Bondy-nak: „*A Vőlegény szeretetért ezen a világon mindenre késznek kell lennünk, még a szentségi jelenléttől való megfosztottságra is, ha ez az ő akarata.*” Ez a megfosztottság hat éven át tart.

Emlékeznünk kell erre, nehogy úgy képzeljük el az Oltáriszentség imádását Tamanrassetben és Assekremben, mint ahogy kongregációjának írt szabályzataira gondolva sokszor tesszük, hogy „*az Oltáriszentség kihelyezése és állandó imádása legjellemzőbb és legfőbb műve*”. Az Oltáriszentség kihelyezésének megkövetelt feltételei még kivételes *engedély ellenére* sem teljesültek soha. A Hoggarban töltött tizenegy év alatt egyetlen egyszer sem tehetette ki az Eucharisziát, még élete végén sem, amikor engedélyt kapott az *szent maradék* őrzésére. A monstranciát, amelyet 1907 júliusában kapott, sohasem használta. Mindössze egy alkalommal tudott imádkozni az Oltáriszentség előtt: első franciaországi útja során a Montmartre bazilikában, ahová Massignont magával vitte az 1909. február 21-22-e éjszakáján tartott szentségimádásra. Tizenhárom év alatt egyetlen egyszer! El kell fogadnunk, hogy sohasem váltotta gyakorlattá azt, ami - úgy tűnik - nagyon fontos az alapítás és a szabályok tervezetében. Beni Abbès-ben háromszor sikerült kitennie az Eucharisziát folyamatosan több napon át a kötelező nyolc órás szentségimádásra a feltételezett katekumennek és a kis Abdjesunak vagy a fiatal francia katonáknak, de ezt ritka eseménynek tartotta. (4)

Ráadásul a szentségi jelenlét helyi hatásáról alkotott felfogása nincs összhangban a teológiával, és nem tudjuk őt követni kifejezőmódjában sem. Nem az átváltoztatott ostya jelenléte **sugároz**, mint ahogy azt olyan jól leírja a szabályzatában, hanem Jézus Szívének szeretete azokon keresztül, akik táplálkoznak az Eucharisziával. Szabályzatának e sora, miszerint az Oltáriszentség jelenléte nem kérdés, új értelmezést kap, ha ezt a szentségi jelenlét nélküli

tamanrasseti életének vonatkozásában olvassuk. „*Hogy egyetemes és testvéri szeretetük világítótoronyként **világítson**; hogy senki, még a bűnös vagy hitetlen se tudja, hogy ők egyetemes barátok, egyetemes testvérek, akik életüket annak szentelik, hogy kivétel nélkül minden emberért imádkozzanak és jót cselekedjenek. Hogy testvériségük kikötő, menedékhely legyen, ahová mindenkit, különösen a szegényeket és a szerencsétleneket mindenkor testvériesen hívják, várják és fogadják, hogy nevéhez híven Jézus Szent Szívének, a földön ragyogó isteni szeretetnek, az égő boldogságnak, az emberek Megváltójának háza legyen.*”(5)

Tabernákuluma 1908. március 1-eje óta üres, de háza, a Frégate, ahol egyedül él, nem *ajtó-e, menedékhely, tartózkodási hely, Istennek egy **Tabernákuluma** a földön* (6), amely felé szomszédjai tekintetüket fordíthatják? Lángoló szeretete nem tűz-e, fény, *világítótorony, mely ragyog és világít*. Mindenki, aki látja életét, szomszédjai és az átutazó franciák, még a *bűnösök és hűtlenek is*, mindenki, aki keresi a *világítótorony* fényét, és azok, akik biztos *kaput* keresnek, vonzódnak hozzá, és felismerhetik: „*nézzétek, mennyire szeret*”, és néhányan talán mondhatják: „*Itt valóban jelen van az Úr*”. Háza nemde „*az isteni szeretet **kisugárzásának** háza a földre, az emberiség Megváltójának lángoló Szeretete*. Háza valóban az, ahol mindenki – főleg a szegények és szerencsétlenek – mindig, minden órában testvérként meghívott, vágyott és befogadott.

A messziről is látható lángoló tűz képe arra hívja, hogy *JÉZUST és a SZERETETET hagyja eluralkodni először saját szívében és utána maga körül*. „*Azért jöttem, hogy tüzet hozzak a földre, és mennyire szeretném, ha már lángolna!*” (Lk 12,49) Ettől kezdve jegyzetfüzetében ez a mondat tér vissza leggyakrabban, mint egykor Szabályzatának elején. Világítótorony, mely ragyog a viharban, parfüm, amely vonz, égő tűz, sugárzó szeretet, mind megannyi kép, mely ugyanazt az

üzenetet fejezi ki: „Ismerje meg mindenki a ti szelídségeketek!” (Fil 4,5). 1909-ben Huvelin abbé nem tesz hozzá semmit a jóság apostolságáról beszélve neki. Mindent régen leírt és ismételtetett: *„Hogy kivétel nélkül mindenki tudja, hogy a testvériség Isten háza, ahová minden szegény, vendég, beteg mindig meghívott, befogadott és szívesen látott. A testvérek örömmel és ingyenesen befogadják őket. Akik úgy szeretik és kedvelik őket, házukba érkezésükre úgy tekintenek, mint kincsrre: végül is ők a kincsek kincse, maga Jézus: „amikor megtettétek ezt egynek e legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.”* (7)

Ezért engedélyezték nekünk, hogy kitágítsuk az ő **kisugárzás** fogalmát, és rátaláljunk másik értelmére is, hála saját Szabályzata mondatainak, amelyeket újra és újra elolvas élete végéig, és – amint azt előírta – tegye minden este.

1908-ban e Szabályzattól indítatva újra leírta, és ez Direktóriumként jelent meg a világban élők számára. Az *Oltáriszentség iránti tisztelet* marad a három *cél* közül az egyik, de nem kérdés többé az állandó szentségimádás sem. Az Oltáriszentség a tíz *eszköz* egyike lesz, hogy megtérjen a világ: *„növelnünk kell a tabernákulumok számát, ahol a Szent Eucharisztia jelen van”*.

Ami 1914-ben a három *cél* egyike volt, azt követően egyszerű *mód* lesz, első *gyakorlata* annak, amelyet 1916-ban új szabályba önt: *„Szentmise, szentáldozás, szentségimádás”*. Ez a hármás eucharisztikus dimenzió található, de más sorrendben. A század katekizmusa – a Tridenti Zsinat alapján – az Eucharisziát így mutatta be: jelenlét, táplálék, áldozat. Jézust beszélgetve ő maga magyarázta: *„Tabernákulumaitokban az idők végéig adva **jelenlétemet**, az első végtelen ajándékot adom... De még két másik végtelen ajándékot is adok. Másodikként önmagamot adom **táplálékul** nektek... és a harmadik, hogy általatok a nevemben az*

*Atyámnak feláldozott **Áldozat** vagyok.”* (8) Újragondolhatjuk e három szót, hogy megmagyarázzuk, hogyan lehetett élete a szentségi jelenlét nélkül teljesen eucharisztikus élet.

Jelenlét. Ha nem helyezheti ki az Oltáriszentséget, sőt, nem is imádhhatja a tabernákulumban, ugyan mi sugárzik, hacsak nem a mindenki által látott és nézett **jelenléte**? „A **pap** szentségtartó” – mondta neki Huvelin abbé 1909-ben – „és az a szerepe, hogy mutassa JÉZUST; neki el kell tűnnie és JÉZUST kell megláttatnia.” Majd ő maga írja még pontosabban a fronton szolgáló Leroy kapitánynak: „**Minden keresztény szentségmutató, és amennyire lehet, Jézust kell láttatnia, főleg szívének szeretetében és jóságában a nagy emberi nyomorúság ellenére**”. Szentségmutató, amely minden tekintetnek és minden veszélynek mindörökké kitett mindennapi, nagyon reális élet ragyogása. Jelenlét: e „*kicsiknek, akik a testvérei*” és akik a barátai lettek, Krisztus testének ugyanolyan imádása. „*Mindazt, amit tettetek egynek e legkisebb testvéreim közül, nekem tettétek.*” Jézusnak e szava, amely átformálta életét, megtérése óta új értelmet kap. Mostantól fogva ezt a mondatot ugyanarra a szintre emeli, mint a másik, amely ugyanabból a szájból hangzik el: „*Ez az én testem. Ez az én vérem*”. És ez a szívében hordozott ige, nem szűnik meg átformálni életét, hogy keresse és szeresse Jézust „*ezekben a kicsinyekben*”. És ezáltal a mindenkinek **kitett** élete **élő ostyaként sugározhat** az országban.

Táplálék. Egymagában egy olyan nép között, amely nem osztozik hitében, nem lehet olyan lakoma felszolgálója, amelyet a szegényeknek akar adni. Senkit nem tud meghívni, de ő maga lesz a mindenkinek szétosztott kenyér. *Megevett emberré* kell válnia, ahogy P. Chevrier mondta, hagyni kell, hogy felfalják, de „*hasznosan megemésztettnek kell lenni*”, határozza meg Jacques Maritain. Egyedül van egy hatalmas földrészen, hogy Isten igéjéből és Jézus testéből **táplálkozzon**. Az

Eucharisziára összpontosított életet nem lehet szétválasztani e két nagyon is valóságos jelenlétre, ugyanannak az Életnek táplálékára. A Biblia, amelyet szeretett volna látni, tisztelni és megvilágítani – ugyanúgy, mint a tabernákulumot – egy és ugyanazon lámpával, egyszerre a két asztalt, az Ige és a Kenyér asztalát. Hogyan ossza meg azt, hacsak nem úgy, hogy élővé teszi, nemcsak írásai által, amit gyakran idéz, hanem gondolatai, szavai és csendje által is. *„Egész létünknek, lényünknek a háztetőkről kell kiáltania az Evangéliumot, élő prédikációnak kell lennünk.”* A Jézustól eltávolodott embereknek *könyvek és szavak nélkül kell megismerniük az Evangéliumot látván életemet... Engem látva Jézust kell látniuk.*” Eme egykor írt mondatok: teljes program. Úgy tűnik, megértette, hogy élete volt az egyetlen olvasott Biblia a körülötte lévők számára, inkább, mint az első napok fordítása, amelyet soha senki sem olvasott, és amelyet soha nem javított ki.

Áldozat. A Szent Áldozat bemutatásához szintén egyedül van, de egész életét ajánlotta fel, nemcsak Istennek, hanem az embereknek is, úgy, mint Jézus. Áldozata most már nemcsak elszakadás, eltávolodás, nemcsak önmaga felajánlása azokért, akik között él, *„szenvedéseit felajánlja mindenkiért”* vagy azokért, akiknek – ahogy írja – *„a mai szentmisém az önök szándékára lesz”*, hanem mindazokért is, akik körülveszik, a mindenki iránt érzett barátság felajánlása, és főleg – a háború által sújtott világban – a mások szenvedéséért való felajánlás.

Amikor hat év *„megfosztás”* után engedélyt kap a *„szent maradék őrzésére”*, nem veszíti el sem e jelenlétnek ízét, sem meggyőződését, hogy annak sugárzása elégséges, és nem rejti el örömét sem: *„végtelen kedvesség, nagy támasz, nagy erő számomra és nagy kegyelem ez az ország minden lelke számára”.* (9)

Számunkra nem marad más, mint hogy befogadjuk odaadott és feláldozott, a húsvéti áldozatban elégett élete tanúságát, melyben a halál – mint csúcspont és átjáró a beteljesüléshez – megfelelő helyre kerül.

*

Halálának másnapján Charles de Foucauld merev testét a falubeliek a vele együtt megölt három moszlimmal együtt eltemetik. Három héttel később Roche kapitány fakeresztet állít a sírjára, majd a kápolna homokjában megtalálja a kis monstranciát, kinyitja, hogy ellenőrizze, valóban ostya van-e a két üveglap között. Egy katonatiszt elviszi és megáldozik vele, egyedül a sivatagban. Utolsó eucharisztikus szimbólum ez a földre dobott ostya, mint annak a teste, aki átváltoztatta, és aki életével *„élő ostya akart lenni Isten dicsőségére”*.

Antoine Chatelard
2011 December

A körülmények kérdéseket vetettek fel, amelyek ellentétben álltak legerősebb meggyőződésével; a gyakorlatban minden alkalommal túl tudott lépni elgondolásain, jámborsági gyakorlatain, nem keverve össze a célt az eszközzel. Jézus személye iránti szeretetének ereje – még a szentségi jelenlét nélkül is – vajon újra fel tudja-e lobbantani langyos szívünk lángját? A Feltámadott élő jelenlétében való hitének valósága vissza tudja-e adni „szentségimádás” iránti lelkesedésünket, és segít-e megtalálnunk e jelenlét ízét, mint a szemlélődés útját?

Képessége, hogy alkalmazkodjon az új szituációkhoz, nem egyenlő csupán azzal, hogy hűséges, és aláveti magát az egyházi törvényeknek. Bizonyára csodálhatjuk kitartását és bátorságát, de viselkedése a hitével és jámborságával kapcsolatos ellentmondásos helyzetekben,

meghív bennünket is, hogy kérdéseket tegyünk fel elveinkkel és szokásainkkal kapcsolatban. Meghív, hogy visszatérjünk a lényegeshez anélkül, hogy megvetnénk a nekünk adott eszközöket. Korának jámborsági gyakorlatain és annak minden elferdülésén túl – mint például a kitett Oltáriszentség előtt bemutatott szentmise, a monstranciának adott fontosság, az ostya formája és színe, amely a kenyér valóságát eltünteti, túl a kísértésen, hogy az Eucharisziát dologgá, tárggyá tegyük, anyagiasítsuk és a színek alatt az ostya kisugárzását helyhez kössük – segít minket, hogy újra felfedezzük és használjuk a kimeríthetetlen jeleket és szimbólumokat, hogy segítsenek imádkozni, nemcsak lélekben, de egész lényünk igazságában.

- 1, Levél M.Bondy-nak. 1907.11.18
- 2, Lelki jegyzetek 613.o.
- 3, Lelki jegyzetek 589.o.
- 4, Levél M. Bondy-nak 1902.12.31; 1903.02; és 1903.04.08.
- 5, Charles de Foucauld, Szabályok és Direktórium, Montrouge, Nouvelle Cité 1995. 87.o.
- 6, Charles de Foucauld, Szabályok és Direktórium, Montrouge, Nouvelle Cité 1995. 72. o. latinul
- 7, Charles de Foucauld, Szabályok és Direktórium, Montrouge, Nouvelle Cité 1995. 237.o.
8. Kiáltani az Evangéliumot 95.o.
- 9, Levél M. Bondy-nak 1912.06.30.

©Jézus Kistestvérei Női Szerzetes Közösség

